



Philosophical Insights

Inspirations from the Lviv-Warsaw School



Book of Abstracts

Lviv, 29 - 30th of June, 2019.

© Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv Press

Edited by:

Hubert Bozek
Olha Honcharenko

Translations:

Hubert Bozek
Nataliia Fanenshtel

Contributors:

Hubert Bożek
Aleksandra Gomułczak
Olha Honcharenko
Ihor Karivets
Rafał Kur
Yaroslav Petik
Andrzej Porębski
Dmytro Sepetyi

Contents – Зміст - Spis treści

Introduction – Вступ – Wstęp	4
Hubert Bozek <i>Perspective on 'Realities' in Creation. Leon Chwistek in Memoriam</i> <i>Як виникають «реальності»? Пам'яті Леона Хвістека</i> <i>Jak powstają 'rzeczywistości'? Leon Chwistek in memoriam</i>	7
Aleksandra Gomułczak <i>The Conception of Paraphrasing in Leszek Nowak's Philosophy</i> <i>Концепція перефразування у філософії Лешека Новака</i> <i>Konsepcja parafrazowania w filozofii Leszka Nowaka</i>	10
Olha Honcharenko <i>Львівсько-Варшавська школа про особливості комунікації в Університеті</i> <i>Lviv-Warsaw School on Communication Peculiarities of the University</i> <i>Szkoła Lwowsko-Warszawska o osobliwościach komunikacji na uniwersytecie</i>	13
Ihor Karivets <i>How Kazimierz Twardowski and Jiddu Krishnamurti Understand Thinking and Its Tasks. Transcultural Notes</i> <i>Як Казимир Твардовський та Джидду Крішнамурті розуміють мислення та його завдання: транскультурні замітки</i> <i>Jak Kazimierz Twardowski i Jeddah Krishnamurti rozumieją myślenie i jego zadania: Notatki transkulturowe</i>	16
Rafał Kur <i>Kazimierz Ajdukiewicz's Early Philosophy</i> <i>Рання філософія Казимира Айдукевича</i> <i>Wczesna filozofia Kazimierz Ajdukiewicza</i>	19
Yaroslav Petik <i>Comparing Tarski's and Lesniewski's Views on Foundations of Mathematics</i> <i>Порівнюючи погляди Тарського та Лесьнєвського на основи математики</i> <i>Porównując poglądy Tarskiego i Leśniewskiego na podstawy matematyki</i>	22
Andrzej Porębski <i>Technology and its Impact on Philosophy</i> <i>Вплив технологічного прогресу на філософію</i> <i>Wpływ rozwoju technologicznego na argumentację filozoficzną</i>	25
Dmytro Sepetyi <i>Freedom and the Metaphysics of Causality</i> <i>Свобода та метафізика каузальності</i> <i>Wolność i metafizyka przyczynowości</i>	28
Conference Programme – Програма конференції - Program konferencji	31
Notes on participants – O uczestnikach- Про учасників	34

Introduction

We hereby present eight conference abstracts of our colleagues, who took upon them the task creating this event with us. This year's colloquium is designed as the first of a series of meetings, which will hopefully continue throughout the years. Its topic is intended to be broad enough to accommodate a diversity of themes and perspectives on contemporary philosophy as well as historico-philosophical research. Unlike many similar conferences however, we wish to stress our commitment to the analytic, meritocratic and rationalistic approach to philosophising as embodied by the Lviv-Warsaw School and its founder, Kazimierz Twardowski. Many thanks to all who lent intellectual muscle to create this event with us today and, hopefully, in the future.

Separate thanks go out to Mr Wiesław Latuszek_Łukasiewicz for his invaluable financial and moral support.

Organising committee,

Lubomyr Fedoriv

Aleksandra Gomółczak

Olha Honcharenko

Ihor Karivets

Rafał Kur

Jacek Moroz

Andrzej Porębski

Hubert Bożek (conference secretary)

Вступ

Ми представляємо вісім тез конференції наших колег, які взяли на себе завдання створити разом з нами цю подію. Цьогорічні читання є першими з серії зустрічей, які, сподіваємося, триватимуть протягом багатьох років. Предметом обговорення є широке коло питань, що дає можливість охопити різноманітні теми і погляди сучасної філософії, а також історико-філософські дослідження. Проте, на відміну від багатьох подібних конференцій, ми хочемо підкреслити нашу відданість аналітичному, меритократичному та раціоналістичному підходу до філософствування, що втілено Львівсько-Варшавською школою та її засновником Казимиром Твардовським. Велика подяка всім, хто доклав інтелектуальних зусиль, щоб створити разом з нами цю подію сьогодні і, сподіваємось, у майбутньому.

Окрема подяка пану Веславу Латушеку-Лукасевічу за його неоціненну фінансову і моральну підтримку.

Організаційний комітет,

Любомир Федорів

Александра Гомулчак

Ольга Гончаренко

Ігор Карівець

Рафал Кур

Яцек Мороз

Анджей Порембський

Губерт Божек (секретар конференції)

Wstęp

Niniejszym prezentujemy osiem abstraktów naszych kolegów i koleżanek, którzy i które podjęły wysiłek współtworzenia z nami tej konferencji. Tegoroczne spotkanie pomyślane jest jako pierwsze z serii podobnych wydarzeń, które, taką mamy nadzieję, kontynuowane będą latami. Jego temat ma w naszej intencji być na tyle szeroki, aby pomieścić w sobie różnorodność wątków i spojrzeń w obrębie filozofii współczesnej, jak również rozważania historyczno-filozoficzne. W przeciwieństwie jednak do innych podobnych konferencji pragniemy podkreślić nasze przywiązanie do analitycznego, merytorycznego i racjonalistycznego podejścia w filozofowaniu, które ucieleśniają Szkoła Lwosko-Warszawska i jej założyciel Kazimierz Twardowski. Dziękujemy wszystkim, którzy dołożyli starań, aby wydarzenie to mogło zaistnieć dziś i być kontynuowane w przyszłości.

Osobne podziękowania należą się Panu Wiesławowi Latuszkowi-Łukasiewiczowi za nieocenione wsparcie finansowe i moralne.

Komitet organizacyjny,

Lubomyr Fedoriv

Aleksandra Gomułczak

Olha Honcharenko

Ihor Karivets

Rafał Kur

Jacek Moroz

Andrzej Porębski

Hubert Bożek (sekretarz konferencji)

Perspective on 'Realities' in Creation. Leon Chwistek in Memoriam

Leon Chwistek was born almost exactly 135 years ago (13th of June) and died nearly 75 years ago to date (20th of August). To celebrate this double anniversary I would like to offer a short talk on how Chwistek's most famous philosophical concept - the theory of multiple realities - translates into contemporary discourse in the so called 'ontology engineering'.¹

The talk will follow this presentation line:

- (1) a brief exposition of multiple realities theory in its classical form;
- (2) a note on arithmetisation of space and its axiomatisation (as a preliminary step towards computational interpretation the theory in question);
- (3) reinterpretation of Chwistek 'realities' as data structures.

In my final step (4) I should like to examine a notion of automated 'realities' generation (in the above sense) as based on a constructive arithmetic first formulated in years 1921-1922 by Chwistek and his prodigy Wladyslaw Hetper.

¹ I owe the underlying idea of this reading of the theory in question to my dear honourable friend Rafał Kur (K. T. Philosophical Society of Lviv member).

Як виникають «реальності»? Пам'яті Леона Хвістека

Леон Хвістек народився майже рівно 135 років тому (13 червня 1884) і помер майже 75 років тому (20 серпня 1944 року). Щоб відсвяткувати цю подвійну річницю, я хотів би здійснити короткий огляд того, як найвідоміша філософська концепція Хвістека – теорія множинної реальності – перетворюється на сучасний курс в області так званої «онтологічної інженерії»².

Виступ буде слідувати такому плану:

- (1) короткий виклад теорії множинної реальності в її класичній формі;
- (2) замітка про арифметизацію простору та його аксіоматизацію (як перший крок до обчислювальної інтерпретації розглянутої теорії);
- (3) реінтерпретація «реальностей» Хвістека як структур даних.

На заключному етапі (4) я хотів би дослідити поняття автоматизованого покоління «реальностей» (у вищенаведеному сенсі) на основі конструктивної арифметики, яку спочатку сформулював у 1921-1922 роках Хвістек і його видатний учень Владислав Хетпер.

Переклад: Наталія Фаненштел

² Цю ідею я зобов'язаний своєму шляхетному та сердечному колезі Рафалу Куру (члену ЛФТ).

Jak powstają 'rzeczywistości'? Leon Chwistek in memoriam

Leon Chwistek urodził się niemal dokładnie 135 lat temu (13-tego czerwca 1884 r.) zmarł zaś przed blisko 75-ciu laty (20-tego sierpnia 1944 r.). By uczcić tę podwójną rocznicę, pragnę przedstawić krótki referat o tym, jak najbardziej znana koncepcja filozoficzna Chwistka – teoria wielości rzeczywistości – przekłada się na współczesny dyskurs w obszarze tzw. „inżynierii ontologicznej”.³

Referat będzie podążał za następującym planem:

- (1) krótkie omówienie teorii wielości rzeczywistości w jej klasycznej postaci;
- (2) uwaga o arytmetyzacji przestrzeni i jej aksjomatyzacji (pierwszy krok w stronę obliczeniowej interpretacji interesującej mnie teorii;
- (3) reinterpretacja 'rzeczywistości' Chwistka jako struktur danych.

W ostatnim kroku (4) pragnę zająć się kwestią automatycznego generowania 'rzeczywistości' (w powyższym rozumieniu w oparciu o konstruktywną arytmetykę po raz pierwszy zaprezentowaną w latach 1921-1922 przez Chwistka i jego wybitnego ucznia Władysława Hetpera.

³ Ideę tą zawdzięczam mojemu zacnemu i serdecznemu koledze Rafałowi Kurowi (członkowi LTF).

The Conception of Paraphrasing in Leszek Nowak's Philosophy

The paraphrase method plays an essential role in Leszek Nowak's methodology. He developed his conception of paraphrasing as a modification of Ajdukiewicz's method of semantic paraphrase. There are essential differences between their approaches. (1) Ajdukiewicz conceives paraphrase as a method strongly bounded with application of logic into philosophical analysis, while for Nowak it is not tied with any specific conceptual apparatus. (2) In Ajdukiewicz's work the aim of paraphrasing is critical – using the possibilities given by logic, he wants to show what is wrong with some philosophical conceptions. Nowak, on the other hand, considers paraphrasing more broadly in character and in aims. The operation of paraphrasing is set between the languages of two philosophical conceptions. For this procedure he uses his own theories, i. e. idealisation theory of science, non-Marxian historical materialism, negativistic unitarian metaphysics, non-Christian model of man. The goal of this procedure is, e.g., improving the paraphrased conception by overriding it into a better framed conception, adapting concepts and theses of one conception into another conception.

In this talk I consider one example of Nowak's paraphrase from the field of social philosophy. I'll describe the paraphrase method along with the conditions of its correctness and I'll evaluate Nowak's procedure to see if it satisfies these conditions.

Концепція перефразування у філософії Лешека Новака

Метод парафрази відіграє важливу роль у методології Лешека Новака. Він розробив свою концепцію перефразування як модифікацію методу семантичного переказу Айдукевича. Існують істотні відмінності між їхніми підходами. (1) Айдукевич сприймає парафраз як метод, сильно обмежений застосуванням логіки у філософському аналізі, тоді як для Новака він не пов'язаний з яким-небудь конкретним концептуальним апаратом. (2) У творчості Айдукевича мета перефразування є критичною – використовуючи можливості, надані логікою, він хоче показати, що не так з деякими філософськими концепціями. Проте, Новак вважає перефразування більш широким за характером і цілями. Операція перефразування встановлюється між мовами двох філософських концепцій. Для цієї процедури він використовує свої власні теорії, зокрема теорію ідеалізації науки, немарксистський історичний матеріалізм, негативістську унітарну метафізику, нехристиянську модель людини. Метою цієї процедури є, наприклад, удосконалення перефразованої концепції, шляхом її переходу в більш чітку концепцію, пристосовуючи поняття і тези однієї концепції до іншої концепції. У цій доповіді я розглядаю один із прикладів перефразування Новака з області соціальної філософії. Я опишу метод парафрази разом з умовами його коректності, і оціню процедуру Новака, щоб побачити, чи задовольняє вона ці умови.

Переклад: Наталія Фаненштел

Koncepcja parafrazowania w filozofii Leszka Nowaka

Metoda parafraz odgrywa kluczową rolę w metodologii Leszka Nowaka. Swoją koncepcję parafrazy opracował na drodze modyfikacji Ajdukiewicza metody parafrazy semantycznej. Należy wskazać na dwie istotne różnice pomiędzy ich ujęciami: (1) Ajdukiewicz uważa parafrazę za metodę ściśle związaną z zastosowaniem logiki w analizie filozoficznej, podczas gdy dla Nowaka nie jest ona związana z żadnym wyróżnionym aparatem pojęciowym, (2) w pracach Ajdukiewicza parafraza ma przede wszystkim wymiar krytyczny – korzystając z możliwości danych dzięki logice, chce pokazać jakie wady posiadają pewne koncepcje filozoficzne. Nowak postrzega parafrazę szerzej, zarówno w zakresie jej cech, jak i celów. Operacja parafrazy zachodzi pomiędzy językami dwóch koncepcji filozoficznych. Do przeprowadzenia tej procedury Nowak korzysta ze swych własnych teorii, tj. idealizacyjnej teorii nauki, negatywistycznej metafizyki unitarnej, niechrześcijańskiego modelu człowieka. Celem tej procedury może być np. ulepszenie koncepcji parafrazowanej poprzez przejście jej przez lepiej scharakteryzowaną koncepcję, zaadaptowanie pojęć i tez jednej koncepcji jako pojęć i tez innej koncepcji w celu wzbogacenia tej drugiej. W ramach swojego referatu rozważam jeden przykład parafrazy w filozofii społecznej Nowaka. Scharakteryzuję metodę parafraz wraz ze wstępnymi warunkami jej poprawności. Sprawdzę czy procedura Nowaka spełnia te warunki.

Lviv-Warsaw School on Communication Peculiarities of the University

An analysis of the Kazimierz Twardowski and his students' biographies, as well as their reflections on the idea of the University proves that a great importance to the spiritual affinity between the teacher and the students was attributed by the Lviv-Warsaw school. Representatives of the Lviv-Warsaw school considered the interaction between the professor and the students at the university is more individual than the interaction between the teacher and the students at school.

The relationship between the professor and the students is based on moral culture that involves respect, trust, friendship, and love. These relationships go beyond formal, they represent a meeting between people who have a common interest. These people are spiritually united by the aspiration to get the truth that motivates them to self-organisation and joint scientific creativity. Leadership and subordination in this case would mean the destruction of spiritual life at the University.

In the context of information transparency and such megatrends as consumerism and postindustrialism, the views of the Lviv-Warsaw school on communication peculiarities at the University do not lose relevance. They remind us, that knowledge is not a finished thing that can be directly transmitted either verbally, in writing or online, but that it is made possible only by common discovery, activity, and life.

Львівсько-Варшавська школа про особливості комунікації в Університеті

Аналіз біографічних матеріалів Казимира Твардовського та його учнів, а також їхніх рефлексій стосовно ідеї університету доводить, що у Львівсько-Варшавській школі надавали вагомого значення духовній близькості між викладачем і студентами. Представники Львівсько-Варшавської школи були переконані у тому, що взаємини між викладачем і студентами в університеті є більш індивідуальними, ніж взаємодія між учителем та учнями у школі.

Взаємини між викладачем і студентами ґрунтуються на моральній культурі, яка передбачає повагу, довіру, дружбу, любов. Ці стосунки виходять за рамки формальних, вони уособлюють собою зустріч між людьми, які мають спільне зацікавлення. Цих людей духовно єднає прагнення до істини, яке мотивує їх до самоорганізації та спільної наукової творчості. Керівництво та підпорядкування у такому випадку означатимуть нищення духовного життя в університеті.

У контексті інформаційної відкритості та таких мегатрендів як консюмеризм і постіндустріалізм погляди Львівсько-Варшавської школи на особливості комунікації в університеті не втрачають актуальності. Вони нагадують про те, що знання не є готовою річчю, яку можна безпосередньо передати в усній чи писемній формі або online, а тільки спільним відкриттям, діяльністю й життям.

Szkoła Lwowsko-Warszawska o osobliwościach komunikacji na uniwersytecie

Analiza materiałów biograficznych z kręgu Kazimierza Twardowskiego i jego uczniów, a także ich refleksji na temat idei uniwersytetu dowodzi, że szkoła Lwowsko-Warszawska uważała, iż bliskość duchowna ma istotne znaczenie w budowie relacji między wykładowcą a studentami. Przedstawiciele szkoły Lwowsko-Warszawskiej byli przekonani, że relacje między wykładowcą a studentami na Uniwersytecie są bardziej indywidualistyczne w porównaniu z relacjami między nauczycielem a uczniami w szkole.

Relacje między wykładowcą a studentami istnieją na zasadach kultury moralnej, która przewiduje szacunek, zaufanie, przyjaźń i miłość. Te relacje wychodzą poza ramy formalne, są one bowiem owocem spotkania pomiędzy ludźmi, którzy mają wspólne zainteresowania, Ludzie ci są połączeni duchownym pragnieniem prawdy, jak również zmotywowani do samopoświęcenia i na rzecz wspólnej twórczości naukowej. Kierownictwo i podporządkowywanie mogą w takim wypadku oznaczać zniszczenie duchownego życia na Uniwersytecie.

W kontekście otwartości informacyjnej i takich mega-trendów, jak konsumpcjonizm i post-industrializm, podejście szkoły Lwowsko-Warszawskiej do szczegółów komunikacji między ludźmi na uniwersytecie nie traci aktualności. Nalegają oni na to, że wiedza nie jest rzeczą ukończoną, którą można przekazać bezpośrednio w formie pisemnej, ustnej albo online, a że można ją osiągnąć tylko wspólnym odkrywaniem, działalnością i życiem.

How Kazimierz Twardowski and Jiddu Krishnamurti Understand Thinking and Its Tasks:

Transcultural Notes

Kazimierz Twardowski inherited from his teacher Franz Brentano the traction for clear and strict thinking, which is a criterion of understanding of things, truthfulness. Clear and strict thinking is guaranty of scientific character of any sciences and, of course, philosophy. In everyday life we also need clarity in our thoughts, words and actions.

By studying logic we improve our thinking, meanwhile as psychology teaches us to analyse our inner perceptions, to understand how our thoughts, notions, and ideas are formed. So for Twardowski, logic and psychology are two disciplines, which improve a human being on mental and psychic levels.

Jiddu Krishnamurti set the similar goal, namely: to teach people how to reach the self-knowledge and clear thoughts, which lead to the freedom from delusions. He believed that it is very hard to have a clear reason or mind, but 'clarity is the state of total being'.

Although, Kazimierz Twardowski and Jiddu Krishnamurti belong to different cultures, we can see that their task is the same: to teach people, how to think clearly and consistently. They talked about the same thing – about the value of clear reason or mind for individual life and society.

**Як Казимир Твардовський та Джидду Крішнамурті розуміють мислення та його завдання:
транскультурні замітки**

Казимир Твардовський успадкував від свого вчителя Франца Brentano тягу до ясного та чіткого мислення, яке є критерієм розуміння речей, істинності. Ясне та чітке мислення є запорукою науковості, і не лише у філософії. У повсякденному житті ми також потребуємо ясності у наших думках, словах та вчинках.

Заняття логікою може вдосконалити наше мислення, зробити його чітким, ясним та несуперечливим, а психологія навчить нас розбиратися у наших внутрішніх переживаннях, думках, у тому, як виникають наші думки, поняття, ідеї. Тому для Твардовського, логіка та психологія – це дві науки, які вдосконалюють людину на ментальному та психічному рівнях; які є необхідними для створення філософії наукового характеру, адже філософія – це витвір внутрішньої (логічно-психологічної) діяльності людини і не важливо, що це є «внутрішня» діяльність, яку ототожнюють із суб'єктивізмом та психологізмом; кожна людина, яка серйозно займатиметься логікою та психологією зуміє досягти ясного та чіткого мислення, яке покращить її життя, визначить її ідеї та поняття, щоб досягати кращих результатів у своїй діяльності.

Джидду Крішнамурті ставив перед собою подібну мету, а саме: навчити людей досягати самознання та ясності у думках, які ведуть до свободи від помилок та ілюзій. Він вважав, що ясний розум дуже важко мати, проте ясність є станом цілого буття. Закликав формувати критичне самоусвідомлення, аналізувати функціонування розуму та свідомості окремого індивіда, який шукає свободи.

**Jak Kazimierz Twardowski i Jeddah Krishnamurti rozumieją myślenie i jego zadania:
notatki transkulturowe**

Kazimierz Twardowski odziedziczył po swoim nauczycielu, Franzu Brentanie dążenie do jasnego i precyzyjnego myślenia, które jest kryterium zrozumienia rzeczy i ich istoty. Jasne i wyraźne myślenie jest gwarancją naukowości, nie tylko w przypadku filozofii. Również w naszym życiu codziennym potrzebujemy jasności w naszych myślach, słowach i czynach.

Nauka logiki może poprawić nasze myślenie, uczynić je jasnym, wyraźnym i spójnym, psychologia zaś uczy nas rozumieć nasze wewnętrzne doświadczenia i myśli, w szczególności, jak powstają nasze myśli, koncepcje i idee. Dlatego dla Twardowskiego logika i psychologia są dwiema naukami, które ulepszają osobę na poziomie intelektualnym i umysłowym; które są niezbędne do stworzenia filozofii o charakterze naukowym, ponieważ filozofia jest tworem wewnętrznej (logiczno-psychologicznej) aktywności człowieka i nie ma znaczenia, że jest to działanie „wewnętrzne”, które identyfikuje się z subiektywizmem i psychologią. Każda osoba, która poważnie podchodzi do logiki i psychologii, będzie w stanie osiągnąć jasne i wyraźne myślenie, które poprawi jej życie, wyklaruje jej pomysły i koncepcje, co pozwoli osiągnąć lepsze wyniki w pracy.

Jeddah Krishnamurti wyznaczył sobie podobny cel, mianowicie: nauczyć ludzi osiągania samowiedzy i jasności myśli, które prowadzą do wolności od błędów i iluzji. Uważał, że czysty umysł jest bardzo trudny do zdobycia, ale jasność jest stanem bycia. Wezwał do stworzenia krytycznej samoświadomości, do analizy funkcjonowania umysłu i świadomości jednostki, która poszukuje wolności.

Tłumaczenie: Hubert Bożek

Kazimierz Ajdukiewicz's Early Philosophy

Ajdukiewicz's philosophical views are usually presented through the prism of the two most important stages of his work: mature - Radical Conventionalism and later - Radical Empiricism. The literature on these two culminating periods is very abundant. But there is also lack of complementary description of other intermediate stages that would complement the dynamic evolution of Ajdukiewicz's thought. I would like to draw attention to the earliest stage of Ajdukiewicz's interests, which were shaped around the epistemology of Kant and philosophy of mathematics. Among other things, this is the source of Ajdukiewicz's research interest on the problems of cognition, which oscillated between several formulas, mainly methodological, strict (formal) and linguistic. Thus, I will also recall the ideas of Poincaré and other French thinkers like Couturat and LeRoy, who are less known in the context of the evolution of Ajdukiewicz's views but have equally important influence as Bolzano, Twardowski and Husserl.

Рання філософія Казимира Айдукевича

Філософські погляди Казимира Айдукевича зазвичай представляють крізь призму двох найважливіших етапів його творчості: зрілий – радикальний конвенціоналізм і пізній – радикальний емпіризм. Ці два кульмінаційні періоди є досить багатими на літературу. Тим часом, опису інших проміжних етапів, які доповнювали б динамічну еволюцію думки Айдукевича, бракує. Хотілося б звернути увагу на найбільш ранній етап інтересів Айдукевича, який сформувався навколо епістемології Канта і філософії математики. Серед іншого, це джерело наукового інтересу Айдукевича до проблем пізнання, яке коливалося в кількох формулах, головним чином методологічних, суворих (формальних) і лінгвістичних. Отже, я згадаю ідеї Пуанкаре та інших французьких мислителів, таких як Кутурат і ЛеРой, які менш відомі в контексті еволюції поглядів Айдукевича, але мають не менш важливий вплив, як Больцано, Твардовський і Гуссерль.

Переклад: Наталія Фаненштел

Wczesna filozofia Kazimierz Ajdukiewicza.

Poglądy filozoficzne Ajdukiewicza standardowo przedstawia się poprzez pryzmat dwóch najważniejszych etapów jego twórczości: dojrzały - radykalnego konwencjonalizmu oraz późny - skrajnego empiryzmu. Literatura dotycząca tych dwóch kulminacyjnych okresów jest dość obfita. Ale brakuje przy tym komplementarnego opisu również innych pośrednich etapów, które dopełniłyby opis dynamicznej ewolucji Ajdukiewiczowskiej myśli. Chciałbym tutaj zwrócić uwagę na najwcześniejszy etap zainteresowań Ajdukiewicza, które kształtowały się wokół epistemologii Kanta i filozofii matematyki. Takie jest między innymi źródło zainteresowań badawczych Ajdukiewicza problematyką poznania, która oscylowała pomiędzy kilkoma formułami, głównie metodologiczną, ścisłą (formalną) oraz językową. Tym samym przypomnę również idee Poincarégo oraz innych francuskich myślicieli, jak Couturat i LeRoy, którzy choć są mniej znani w kontekście ewolucji poglądów Ajdukiewicza, jednak mieli nań równie ważny wpływ jak Bolzano, Twardowski czy Husserl.

Comparing Tarski's and Lesniewski's Views on Foundations of Mathematics

Alfred Tarski and Stanislaw Lesniewski are both representatives of the Lviv-Warsawa School of philosophy and both did a lot in the field of foundations of mathematics as well as foundations of formal systems in general.

Lesniewski created few logical systems that should have represented the foundations for the existing mathematics. Those logical systems represented different levels of formalisation of mathematical notions and had complex structural relations with each other.

Despite relying heavily on logic, Lesniewski, as many other philosophers and mathematicians interested in foundations of mathematics, also used natural language as the base for his research.

Tarski also worked in the field of mathematical logic and foundations of formal systems. But his main and most cited achievement is his theory of truth in formal languages. He separated natural language, which allows for imprecise and contradictory notions and formal languages, which he calls languages with a strictly defined structure.

Giving special role to the natural language is an interesting detail in both systems. Probably a more precise study of linguistic constructions, which describe mathematical notions and defining the difference between 'mathematical' and 'non-mathematical' parts of natural language will be an interesting project.

Порівнюючи погляди Тарського та Лесьневського на основи математики

Альфред Тарський та Станіслав Лесьневський обидва були представниками Львівсько-Варшавської Школи філософії і обидва зробили серйозний внесок у дослідження основ математики та основ формальних систем загалом.

Лесьневський розробив кілька логічних систем, які мали представляти основи існуючої на той час математики. Ці логічні системи представляють різні рівні формалізації математичних понять та мають складні структурні відносини між собою.

Не дивлячись на те, що Лесьневський великою мірою покладається на логіку, він, як і багато інших філософів та математиків, також використовує природну мову для своїх досліджень.

Тарський також працював у сфері математичної логіки та основ формальних систем. Але його головне та найбільш цитоване досягнення – це теорія істини у формальних мовах. Він розділяв природну мову, яка допускає неточні та суперечливі поняття та формальні мови, які він називав мовами з визначеною структурою.

Надання особливої ролі природним мовам є цікавою деталлю в обох системах. Можливо більш прискіпливе дослідження лінгвістичних конструкцій, які описують математичні поняття та визначення різниці між “математичною” та “не-математичною” частинами природної мови, могло би бути цікавим проектом.

Porównując poglądy Tarskiego i Leśniewskiego na podstawy matematyki

Alfred Tarski i Stanisław Leśniewski są obaj przedstawicielami Filozoficznej Szkoły Lwowsko-Warszawskiej, obaj też uczynili wiele w dziedzinie podstaw matematyki oraz podstaw systemów formalnych w ogóle. Leśniewski stworzył kilka systemów logicznych, które miały stanowić podstawę istniejącej matematyki. Te systemy logiczne reprezentowały różne poziomy formalizacji pojęć matematycznych i miały ze sobą złożone relacje strukturalne. Pomimo polegania w dużej mierze na logice, Leśniewski, podobnie jak wielu innych filozofów i matematyków zainteresowanych podstawami matematyki, również i on używał języka naturalnego jako podstawy swoich badań.

Także Tarski pracował w dziedzinie logiki matematycznej i podstaw systemów formalnych. Jednak jego głównym i najczęściej cytowanym osiągnięciem jest jego teoria prawdy w językach formalnych. Oddzielił on język naturalny, dopuszczający nieprecyzyjne pojęcia i sprzeczności od języków formalnych, które nazywa językami o ściśle określonej strukturze.

Nadanie szczególnej roli językowi naturalnemu jest interesującym szczegółem w obu systemach. Prawdopodobnie interesującym projektem będzie bardziej precyzyjne wskazanie konstrukcji językowych opisujących pojęcia matematyczne i definiujące różnicę między „matematycznymi” a „nie-matematycznymi” częściami naturalnego języka.

Tłumaczenie: Hubert Bożek

Technology and its Impact on Philosophy

There is no doubt, that technology has a huge impact on science. I think that it also affects philosophy - and not only that philosophy, which is directly related to science or technology. In my paper, I will try to explain, how philosophical argumentation could make use of ideas created in the course of technological development. Furthermore, I will consider the situation in which philosophers not only can but should, modify a concept because of the new data, which we can obtain using computational technology.

In the first part of the paper, I will try to use concepts related to data science (or more precisely: machine learning) in the discussion about the acceptability of torture. In most of the utilitarian argumentation, the value of torture, which may potentially justify the use of it, is usually considered information that can be gained through torture. I will try to treat torture as a classification model and use categories known from machine learning to characterize the resulting object.

The second part of the speech will concern the changes in the understanding of rationality due to technology. I will use statistical survival analysis to reformulate Dieter Birnbacher's concept of rational-egoistic thinking about the future.

Вплив технологічного прогресу на філософію

Технології без сумніву чинять колосальний вплив на науку. Я вважаю, що вони також впливають на філософію – і не лише на ту філософію, яка безпосередньо пов'язана з наукою чи технологіями. У своїй доповіді я спробую пояснити як у філософських міркуваннях можуть бути застосовані поняття технологічного розвитку. Крім того, я розгляну ситуацію, в якій філософи не тільки можуть, а й повинні, модифікувати поняття через нові дані, які можна отримати, використовуючи обчислювальні технології.

В першій частині доповіді я намагатимусь вживати поняття, пов'язані з інформатикою (точніше: машинним навчанням) у дискусії про прийнятність тортур. У більшості утилітарних дискусій значення тортур, що потенційно може виправдати їхнє застосування, зазвичай полягає в інформації, яка може бути отримана шляхом катування. Я спробую розглядати торттури як модель класифікації і застосовувати категорії з машинного навчання, щоб охарактеризувати отриманий об'єкт.

Друга частина промови стосуватиметься змін у розумінні раціональності за рахунок технології. Я буду застосовувати статистичний аналіз виживання, щоб переформулювати поняття раціонально-егоїстичного мислення про майбутнє Дітера Бірнбахера.

Переклад: Наталія Фаненштел

Wpływ rozwoju technologicznego na argumentację filozoficzną

Nie ulega wątpliwości, że rozwój technologii ma olbrzymi wpływ na naukę. Może się wydawać, że filozofia, jak długo bezpośrednio nie dotyczy nowych technologii lub nauki, jest od tego wpływu wolna. Sądzę, że wrażenie takie jest pozorne. W referacie będę starał się pokazać, w jaki sposób argumentacja filozoficzna może wykorzystywać koncepcje i teorie tworzone w ramach rozwoju technologicznego. Ponadto, rozważę sytuację, w której filozof nie tylko może, ale wręcz powinien zmodyfikować koncepcję ze względu na nowe dane, których pozyskanie umożliwiła technologia.

W pierwszej części referatu zastanowię się nad wykorzystaniem w dyskusji o dopuszczalności tortur pojęć związanych z analizą danych (a ściślej: uczeniem maszynowym). Na gruncie argumentacji użytecznej zazwyczaj za wartość tortur ewentualnie mogącą je usprawiedliwiać uznaje się informacje, które można dzięki torturowaniu uzyskać. Rozważania na temat zasadności argumentacji tego typu spróbuję oprzeć na przyrównaniu tortur do modelu klasyfikacyjnego i scharakteryzowaniu z użyciem pojęć matematycznych.

Druga część wystąpienia dotyczyć będzie zmian pojmowania racjonalności powodowanych przez technologię. Oprę ją na postulacie przemodelowania koncepcji myślenia o przyszłości przez racjonalnego egoistę, której charakterystykę przyjmuję za Dieterem Birnbacherem. Czy współcześnie wciąż modelowa osoba racjonalna może opierać swoje plany „dyskontowania przyjemności” na informacji o średniej długości życia? Rozwój statystycznych modeli analizy przeżycia zdają się temu przeczyć.

Freedom and the Metaphysics of Causality

Human freedom, in the sense complementary to the notion of moral responsibility, was one of the most debatable topics in recent philosophy. Some main issues are the consistency of freedom with determinism and the need, in order to explain human agency, for the special notion of agent causation that does not fit the model of event causation (which is widely accepted for natural processes). On the first of these issues, philosophers are divided broadly into two camps: of compatibilists and libertarians; however, the distinction needs clarification because there is a kind of view that is differently classified by different philosophers, either as a variety of libertarianism (Robert Kane) or as the third option (Marte Nida-Rümelin). On the second issue, it is arguable that the support provided for the agent-causation view by its advocates is pretty weak. However, in Richard Swinburne's recent book, the controversy about agent causality got transmuted into the alternative of the RBU account, according to which causality is fundamentally a matter of relations-between-universals, and the SPL account, which takes powers and liabilities inherent in substances as fundamental. Swinburne's discussion favors the SPL account; however, I am going to argue that the RBU account has some considerable advantages.

Свобода та метафізика каузальності

Тема свободи волі й дії, у смислі, що доповнює поняття моральної відповідальності, була однією з найбільш обговорюваних у аналітичній філософії кількох останніх десятиліть. Найбільш гостродискусійними були питання про сумісність між свободою та детермінізмом, а також про потрібність для пояснення людської діяльності особливого поняття агентної каузації, що не вписується в модель подієвої каузації (яка є загальноприйнятою стосовно природних процесів). Щодо першого з цих питань, філософи поділилися на два головні напрямки, компатибілістів та лібертаріанців; проте це розрізнення потребує уточнення з огляду на існування погляду, що по-різному класифікується різними філософами: або як різновид лібертаріанства (Роберт Кейн), або як третя опція (Мартін Ніда-Рюмелін). Щодо другого питання, можна аргументовано показати слабкість обґрунтування ідеї агентної каузації її прибічниками. Проте у недавній книзі Річарда Свінберна дискусія про агентну каузацію трансформувалася в альтернативу двох загальних метафізичних концепцій каузальності: як ґрунтованої на відношеннях між універсаліями (ВМУ концепція) і як ґрунтованої на спроможностях та диспозиціях, що належать субстанціям (ССД концепція). Свінберн наводить деякі підстави на користь ССД концепції; натомість, я обґрунтовую наявність суттєвих переваг у ВМУ концепції.

Wolność i metafizyka przyczynowości

Ludzka wolność, w sensie komplementarnym do pojęcia odpowiedzialności moralnej, była jednym z najbardziej dyskusyjnych tematów w najnowszej filozofii. Niektóre główne kwestie z nią związane, to: zgodność wolności z determinizmem i potrzeba szczególnego pojęcia podmiotu przyczynowości, powołanego dla wyjaśnienia ludzkiej podmiotowości, która nie mieści się w modelu przyczynowości zdarzeń (będącego ogólnie akceptowanym w odniesieniu do procesów naturalnych).

W pierwszej z tych kwestii filozofowie dzielą się zasadniczo na dwa obozy: kompatybilistów i libertarian; jednak rozróżnienie to wymaga wyjaśnienia, ponieważ istnieje pewien pogląd, który jest różnie klasyfikowany przez różnych filozofów, albo jako odmiana libertarianizmu (Robert Kane), albo jako trzecia opcja (Martine Nida-Rümelin). Jeśli chodzi o tę drugą kwestię, można argumentować, że poparcie udzielone przez dłań przez zwolenników przyczynowości podmiotowej jest dość słabe. Jednak w najnowszej książce Richarda Swinburne'a kontrowersja dotycząca przyczynowości podmiotów przekształciła się w alternatywę pomiędzy RBU, zgodnie z którą związek przyczynowy jest zasadniczo kwestią relacji między uniwersaliami, oraz SPL, która uznaje zdolności i ograniczenia tkwiące w substancji za fundamentalne. Dyskurs Swinburne faworyzuje stanowisko SPL; zamierzam jednak argumentować, że również stanowisko RBU ma pewne znaczące zalety.

Tłumaczenie: Hubert Bożek

Conference Programme

29th of June 2019 (Saturday)

8.30-9.00* | registration

9.00-9.15 | opening

Chair: Stepan Ivanyk

9.15 - 10.00 | **Ihor karivets** (Lviv, Ukraine) *How Kasimir Twardowski and Jiddu Krishnamurti Understand Thinking and Its Tasks: Transcultural Notes*

10.00 - 10.45 | **Olha Honcharenko** (Khmelnytskyj, Ukraine) *Lviv-Warsaw School on Communication Peculiarities of the University*

10.45 - 11.00 | coffe break

Chair: Ihor Karivets

11.00 - 11.45 | **Yaroslav Petik** (Kyiv, Ukraine) *Comparing Tarski's and Lesniewski's Views on Foundations of Mathematics*

11.45 - 12.30 | **Hubert Bożek** (Cracow, Poland) *Perspective on 'Realities' in Creation. Leon Chwistek in Memoriam*

12.30 - 13.30 | lunch break

13.30 - 15.00 | LPS Executive meeting (open to all Society members)

15.00 - 15.15 | coffe break

Chair: Aleksandra Gomulczak

15.15 - 16.00 | **Andrzej Porębski** (Cracow, Poland) *Technology and Its Impact on Philosophy*

16.00 - 16.45 | **Dmytro Sepetyi** (Zaporizhzhia, Ukraine) *Freedom and the Metaphysics of Causality*

16.45 - 17.00 | coffe break

Chair: Hubert Bożek

17.00 - 17.45 | **Rafał Kur** (Cracow, Poland) *Kazimierz Ajdukiewicz's Early Philosophy*

17.45 - 18.30 | **Aleksandra Gomulczak** (Poznan, Poland) *The Conception of Paraphrasing in Leszek Nowak's Philosophy*

18.30 | sessions end

20.00-22.00** | Conference dinner

30th of June 2019 (Sunday)

9.00 - 10.00*** | Visit to kazimierz Twardowski's grave
Short tour of Lychakivski Cementary - guide: **Aleksandra Gomulczak**

* All sessions in Center for Urban History, Bohomolca St. 6/2

** Location: TBA

*** RV Point: Lychakivski Cementary's main gate

Програма конференції

29 червня 2019 (Субота)

8.30-9.00* | реєстрація

9.00-9.15 | відкриття

Головуючий: Степан Іваник

9.15 - 10.00 | Ігор Карівець (Львів, Україна) *Як Казимир Твардовський та Джидду Крішнамурті розуміють мислення та його завдання: транскультурні замітки*

10.00 - 10.45 | Ольга Гончаренко (Хмельницький, Україна) *Львівсько-Варшавська школа про особливості комунікації в університеті*

10.45 - 11.00 | кава брейк

Головуючий: Ігор Карівець

11.00 - 11.45 | Ярослав Петік (Київ, Україна) *Порівнюючи поглядів Тарського та Лесьневського на основи математики*

11.45 - 12.30 | Губерт Божек (Краків, Польща) *Як виникають «реальності»? Пам'яті Леона Хвістека*

12.30 - 13.30 | обідня перерва

13.30 - 15.00 | Адміністративні збори ЛФТ (відкриті для всіх членів Товариства)

15.00 - 15.15 | кава брейк

Головуючий: Александра Гомулчак

15.15 - 16.00 | Анджей Порембський (Краків, Польща) *Вплив технологічного прогресу на філософію*

16.00 - 16.45 | Дмитро Сепетий (Запоріжжя, Україна) *Свобода і метафізика причинності*

16.45 - 17.00 | кава брейк

Головуючий: Губерт Божек

17.00 - 17.45 | Рафал Кур (Краків, Польща) *Рання філософія Казимира Айдукевича*

17.45 - 18.30 | Александра Гомулчак (Познань, Польща) *Концепція перефразування у філософії Лешека Новака*

18.30 | кінець засідань

20.00-22.00** | конференц-вечеря

30 червня 2019 (Неділя)

9.00 - 10.00*** | Візит до могили Казимира Твардовського
Коротка екскурсія по Личаківському кладовищі - гід: Александра Гомулчак

* Усі засідання в Центрі Міської Історії, вул. Богомольця, 6/2

** Місце розташування: ТВА

*** RV Point: Личаківське кладовище

Program konferencji
29 czerwca 2019 (Sobota)

8.30-9.00* | rejestracja

9.00-9.15 | otwarcie

Moderator: Stepan Ivanyk

9.15 - 10.00 | **Ihor Kariwec** (Lwów, Ukraina) *Jak Kazimierz Twardowski oraz Jiddu Krishnamurti rozumie myślenie i jego zadania: transkulturalny notatki*

10.00 - 10.45 | **Olga Gonczarenko** (Chmielnicki, Ukraina) *Szkoła Lwowsko-Warszawska o osobliwościach komunikacji na uniwersytecie*

10.45 - 11.00 | przerwa kawowa

Moderator: Ihor Kariwec

11.00 - 11.45 | Jarosław Petik (Kyjów, Ukraina) *Porównując poglądy Tarskiego I Leśniewskiego na podstawy matematyki*

11.45 - 12.30 | **Hubert Bożek** (Kraków, Polska) *Jak powstają 'rzeczywistości'? Leon Chwistek in memoriam*

12.30 - 13.30 | obiad

13.30 - 15.00 | Zebranie Administracyjne LTF (otwarte dla wszystkich członków Towarzystwa)

15.00 - 15.15 | przerwa kawowa

Moderator: Aleksandra Gomułczak

15.15 - 16.00 | **Andrzej Porębski** (Kraków, Polska) *Wpływ rozwoju technologicznego na argumentację filozoficzną*

16.00 - 16.45 | **Dmytro Sepetyj** (Zaporizhzhia, Ukraina) *Wolność i metafizyka przyczynowości*

16.45 - 17.00 | przerwa kawowa

Moderator: Hubert Bożek

17.00 - 17.45 | **Rafał Kur** (Kraków, Polska) *Wczesna filozofia Kazimierz Ajdukiewicza*

17.45 - 18.30 | **Aleksandra Gomułczak** (Poznań, Polska) *Koncepcja parafrazowania w filozofii Leszka Nowaka*

18.30 | zamknięcie konferencji

20.00-22.00** | konferenc-kolacja

30 czerwca 2019 (Niedziela)

9.00 - 10.00***

Wizyta do grobu Kazimierza Twardowskiego

Krótką wycieczka po Cmentarzu Łyczakowskiemu - przewodnik: Aleksandra Gomułczak

* Wszystkie obrady w Centrum Historii Miejskiej, ul. Bohomolca 6/2

** Lokacja: TBA

*** RV Point: Cmentarz Łyczakowski

Notes on participants

Hubert Bożek, MA

Executive Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Phd Candidate, Pedagogical University of Cracow, Poland
h.bozek@gmail.com

Aleksandra Gomułczak, MPhil

Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Phd Candidate, Adam Mickiewicz University, Poznań, Poland
gomulczak.a@gmail.com

Olha Honcharenko, Phd

Executive Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Professor, Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, Khmelnytskyi, Ukraine
olgegoncharenko@gmail.com

Stepan Ivanyk, Phd

President of the Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
stepan.ivanyk@gmail.com

Ihor Karivets, Phd

Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Professor of philosophy, Lviv Polytechnic
sacre@ukr.net

Rafał Kur, MPhil

Executive Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Phd Candidate, Jagiellonian University, Cracow, Poland
rafalkur@yahoo.pl

Lubomyr Fedoriv, MA

Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Phd Candidate, Lviv Polytechnic
lubomyr190283@ukr.net

Andrzej Porębski, BA

Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Graduate student, University of Science and Technology, Cracow, Poland
poreand@gmail.com

Yaroslav Petik, Phd

Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Researcher at Ukrainian Academy of Sciences, Kyiv, Ukraine
iaroslav.petik@gmail.com

Dmytro Sepetyi, Phd

Member of Kazimierz Twardowski Philosophical Society of Lviv
Professor at **Dmytro Sepetyi** Zaporizhzhia Medical University
sepety@yahoo.com